

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Aangepast aan de situatie bij Gastouderbureau MiKado
VERSIE september 2025

Een woord vooraf

Hierbij delen we met jou de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, toegepast op de situatie bij Gastouderbureau MiKado. Deze code is gebaseerd op het basismodel *Meldcode Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling* van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De meldcode voldoet aan alle wettelijke eisen. Elke kinderopvangorganisatie is verplicht een meldcode te hanteren. Daarnaast ben je als gastouder verplicht om hiermee te werken en word je hierin geschoold en ondersteund.

Deze meldcode is bedoeld voor alle gastouders en ouders die bemiddeld worden of opvang afnemen voor hun kinderen via Gastouderbureau MiKado.

Wanneer een gastouder of gastouderbureau geconfronteerd wordt met signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang is het van belang dat hier op een professionele manier mee wordt omgegaan. De *'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'* is een korte versie van het *Protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag'* dat voor de kinderopvang is opgesteld, met inachtneming van geldende wetgeving, om gastouderbureaus en hun aangesloten gastouders handvatten te bieden in dit soort situaties. Gastouderbureau MiKado heeft dit protocol op een aantal (praktische) punten aangepast aan haar eigen beleid en werkwijze. Zowel de meldcode als het volledige protocol zijn voor alle ouders en gastouders van MiKado in te zien via de online omgeving van MiKado.

De Brancheorganisatie Kinderopvang heeft naast de meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling in thuissituaties, ervoor gekozen om 2 extra routes te ontwikkelen. Deze 2 routes hebben betrekking op hoe gehandeld kan worden bij vermoedens van kindermishandeling door een beroepskracht waarbij sinds juli 2013 een meld-, overleg-, en aangifteplicht van toepassing is en hoe gehandeld kan worden bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Beide routes zijn bij MiKado opvraagbaar, maar niet opgenomen in dit document omdat gastouders niet of nauwelijks contact hebben met elkaar gedurende de opvang en grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling niet (of nauwelijks) voorkomt bij kinderen tussen de 0 en 5 jaar.

Samantha van Aert

Aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld
Gastouderbureau MiKado

Stappen Meldcode Gastouderbureau MiKado

Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

STAP 1

In kaart brengen van signalen

De gastouder:

- Herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- Observeert het kind en ouders
- Brengt signalen bij het kind in kaart, zie bijlage 3 en 4 (signalenlijst)
- Vult observatielijst in en registreert
- Bespreekt de zorg met de aandachtsfunctionarissen van MiKado
- Deelt zorg met ouders
- Documenteert

De aandachtsfunctionaris:

- GO ontvangt digitaal registratieformulier van GOB
- Gob komt binnen 3 werkdagen na signaal van go bij go langs

STAP 2

Collegiale consultatie

Bij twijfel: Veilig Thuis (anoniem)

Telefoonnummer: 0800-2000

Bij twijfel: letseldeskundige

Indien twijfel weggenomen is: geen verdere stappen, maar wel volgen

De gastouder:

- Bespreekt signalen met collega's/bemiddelingsmedewerker
- Heeft overleg met de aandachtsfunctionaris voor advies
- Heeft contact met Veilig Thuis voor advies
- Geeft (indien van toepassing) signaal in verwijsindex
- Documenteert

De aandachtsfunctionaris:

- AF komt kijken naar kind tijdens de opvang
- AF registreert nav bezoek aan gastouder
- In geval van gegronde twijfel over KM/HG consulteert AF Veilig Thuis en eventueel andere organisaties

STAP 3

Gesprek met de ouder (en indien mogelijk het kind)

In gesprek met ouder komt het volgende aan de orde:

Vertellen dat GOB de meldcode is gestart nav signalen over zorg.

Doel van het gesprek

De signalen (feiten en waarnemingen)

Ouder uitnodigen hierop te reageren

Evt interpretatie ter afsluiting

De aandachtsfunctionaris (bij voorkeur samen met de gastouder):

- Bespreekt de zorgen met de ouder. Afhankelijk van leeftijd kind met kind erbij.
- Documenteert
- Bij behoefte aan ondersteuning: AF raadpleegt Veilig Thuis.

- Indien vermoeden na het gesprek is weggenomen, worden de volgende stappen niet genomen, maar houden go en begeleider gob wel vinger aan de pols.
- Gesprek met ouder achterwege laten als ingeschat wordt dat veiligheid van kind of anderen in het geding komt of kind en ouders uit beeld zullen verdwijnen. In dat geval direct naar stap 5 Melding maken

STAP 4

Wegen van het geweld aan de hand van afwegingskader

Bij twijfel: altijd contact met Veilig Thuis

De aandachtsfunctionaris en GO samen:

- Weegt de aard en de ernst van het risico, beoordeelt de risicotaxatie
- Heeft bij twijfel contact met Veilig Thuis
- Weegt aan de hand van afwegingskader
- Documenteert

AFWEGING 1
Is melden
noodzakelijk?

AFWEGING 2
Is hulpverlening
(ook) mogelijk?

STAP 5

Beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp

- De gastouder is eindverantwoordelijk voor de beslissing voor het doen van een melding. GO beslist aan de hand van de uitkomsten (van het afwegingskader)
- Bespreekt een melding met ouders
- Documenteert

Deze beslissing wordt altijd in samenspraak met Veilig Thuis genomen. De verantwoordelijkheid voor het volgen van de stappen ligt bij de aandachtsfunctionaris, de directie van het gastouderbureau is eindverantwoordelijk.

De aandachtsfunctionaris:

- meldt het vermoeden bij Veilig Thuis
- sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen
- overlegt met VT over acties na de melding
- weegt af of bespreken van de zorgen met de ouder verantwoord is
- monitort of ouder en kind hulp krijgen
- volgt het kind
- documenteert

NB. Met **Veilig Thuis** kan op ieder moment contact opgenomen worden voor (anoniem) advies.

De 5 stappen van de meldcode nader beschreven

Noodsituaties gedurende alle stappen van de meldcode: Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met VT. Voor noodsituaties is VT 24 uur per dag bereikbaar. In zeer ernstig, dreigende situaties kan VT een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Zodra een gastouder zorgen heeft over een kind raadpleegt zij MiKado om samen te observeren. MiKado brengt zo snel mogelijk een bezoek aan gastouder. De gastouder brengt de signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling in kaart en legt deze (digitaal) vast in document "registratieformulier vermoeden KM en HG" dat GOB aan de gastouder toestuurt na de eerste melding van de gastouder. (Objectieve waarnemingen, de contacten over de signalen met ouders, de stappen die worden gezet, besluiten die worden genomen, data).

Bij vroeg signalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden geven deze signalen direct duidelijkheid over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die de gastouder bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik gemaakt worden van de signalenlijsten en de observatielijst.

Het is gebruikelijk om in deze fase in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De gastouder kan haar begeleider (Claudia of Samantha) vragen om te helpen bij het onderbouwen van de signalen.

MiKado legt hiervoor een kind-dossier aan in hun online registratiesysteem, dat digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

De begeleider van de gastouder bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Het wordt aanbevolen om advies aan VT of een deskundige op het gebied van letselduiding te vragen. Dit is een taak voor de aandachtsfunctionaris.

VT kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Afhankelijk van de uitkomst van het collegiale overleg kan de AF een bezoek brengen aan de gastouder tijdens de opvang van betreffend kind.

Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtfunctionaris met evt. de gastouder bespreekt de signalen met de ouders. De aandachtfunctionaris en/of gastouder kan advies krijgen van VT over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4).

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders altijd goed te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kind gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders? Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam VT om advies te vragen en een melding te overwegen. VT kan betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat je tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding garandeert, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden.

Stap 4: Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of kindermishandeling en bij twijfel altijd raadplegen VT

De aandachtfunctionaris weegt samen met de gastouder en evt. collega GOB op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de

kindermishandeling gewogen. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten.

Stap 5: Melden en bespreken met ouders

Kan het kind of kunnen de ouders niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermd worden:

De aandachtsfunctionaris:

- meldt het vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is;
- overlegt bij de melding met VT wat er na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, gedaan kan worden om het kind, de ouders en mogelijke gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- monitort of ouder en kind hulp krijgen;
- Registreert;

De AF (en eventueel gastouder) bespreekt bij voorkeur de melding vooraf met de ouders. Legt uit waarom Mikado van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. De AF blijft in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkomt interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraagt de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de ouders, overlegt op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en legt dit in het document vast;
3. Is dat niet mogelijk, weegt de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. De AF Betreft in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding, daartegen te beschermen;
4. De AF doet een melding indien naar het oordeel van de kinderopvangorganisatie de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders over de melding kan worden afgezien:

- als de veiligheid van het kind, één van de ouders of van de gastouder in het geding is of;
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met de gastouder en dus ook Mikado zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met VT en eventueel opnieuw een melding te doen.

VT houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Sociale kaart Gastouderbureau MiKado

Politie:

in crisissituaties wanneer hulp direct nodig is: bel 112
buiten crisis: 0900 - 8844

Vertrouwenspersoon bij de inspectie van onderwijs

0900 - 111 3 111

Centrum voor Jeugd en Gezin Breda

Gratis telefoonnummer: 0800 - 444 000 3

www.cjgbreda.nl

Advies en ondersteuning bij opvoeding voor ouders en professionals.
Zeer informatieve website over allerlei aspecten van opvoeding!

Veilig Thuis Noord Brabant-West

Veilig Thuis West-Brabant

Doornboslaan 225-227

4816 CZ Breda

0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar)

voor professionals: 076-5233466

Nederlands Jeugdinstituut

030-2306344

www.nji.nl

www.kindermishandeling.info

Expertisecentrum Jeugd en opvoeding voor professionals; kennis, advies, trainingen etc.
Op de site van het NJi is veel info te vinden over allerlei onderwerpen.

Slachtofferhulp Nederland

0900 - 0101

www.slachtofferhulp.nl

Informatie over o.m. huiselijk geweld en kindermishandeling

GGD West-Brabant

076-5282000

Aandachtsfunctionaris MiKado

Samantha van Aert

06-16434123